

BIRŽIŲ VĖJO MALŪNAS

(Šiaulių r.)

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

Literatūra:

- A. Andrejevas, E. Morkūnas, *Technikos paminklai Lietuvoje: vėjo malūnai*, Vilnius: Mokslas, 1982, p. 31, 163.
- Z. Aukščionytė, „Vėjo malūnai ir...“, *Leninietis*: [Šiaulių rajono laikraštis], 1982 11 20.
- Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 354, 357, 361–363, 375, 383, 393.
- Vaidutis Riškus, „Geologiniai ir geografiniai Gruzdžių apylinkių ypatumai“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 1, Vilnius: Versmė, 2010, p. 26.
- Damijonas Šniukas (par.), „Gruzdžių krašto biografinis žinynas“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 1, Vilnius: Versmė, 2010, p. 1131.
- Damijonas Šniukas, „Paskutinis Gruzdžių valsčiaus dešimtmetis: karas ir trys okupacijos“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 1, Vilnius: Versmė, 2010, p. 659.

Archyviniai dokumentai (tekstiniai):

- KPC PB, [b.: *Vėjo malūnas. Šiaulių raj. Gruzdžių apyl. Biržių km. IPI280. S37*, 1992; dok.: I. Kačinskaitė, „Vėjo malūnas Šiaulių raj. Biržių k.“, 1992].
- LCVA, f. 388, ap. 2a, b. 2608, [f.: Finansų ministerijos Pramonės ir prekybos departamentas; ap.: Patentų išdavimo bylų apyrašas; b.: Antano Kvedaro vėjo malūnas Šiaulių apskr. Gruzdžių valsč. Biržių km., 1932–1934 m.]. Publikuota: A. Andrejevas, E. Morkūnas, *Technikos paminklai Lietuvoje: vėjo malūnai*, Vilnius: Mokslas, 1982, p. 31; Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 361–362.
- LCVA, f. R61, ap. 2, b. 29, l. 17, [f.: Respublikinė žemės komisija prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos; ap.: Respublikinės žemės komisijos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos veiklos bylų apyrašas; b.: Šiaulių apskrities vardiniai naujakurių sąrašai apylinkėmis ir santrauka žinių apie ūkius, iš kurių paimama žemė, gyvuliai, žemės ūkio inventorius ir trobesiai, t. 1, 1944–1948 m.]. Publikuota: Damijonas Šniukas, „Paskutinis Gruzdžių valsčiaus dešimtmetis: karas ir trys okupacijos“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 1, Vilnius: Versmė, 2010, p. 659.
- LYA, f. K1, ap. 58, b. 42817/3, [f.: Lietuvos TSR valstybės saugumo komitetas (KGB); ap.: Baudžiamųjų bylų apyrašas; b.: A. Kvedaro baudž. byla]. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 363.

Atsiminimai (sakytinė istorija):

- Dovydaitis, g. 1901 m., fiksuota 1976 m. Antano Krištopaičio. Publikuota: [Antanas Krištopaitis], *Lietuvos malūnai Antano Krištopaičio akvarelėse*: [albumas], [Vilnius]: Maldžio fondas, 2007, p. 35.
- Jonas Gedžius, g. 1911 m., fiksuota 1977 m. Eligijaus Juvencijaus Morkūno. Saugoma: Asmeninis Eligijaus Juvencijaus Morkūno rinkinys. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 362.
- J. Gedžius (Juozo), g. 1926 m., fiksuota 1991 m. I. Kačinskaitės ir I. Barauskaitės ar 1994 m. Onos Stasiukaitienės. Publikuota: *Kultūros vertybės pagrindinis dosjė*: [S37. Vėjo malūnas. Biržių k. Šiaulių rj.], [par. Ona Stasiukaitienė], Kultūros paveldo centras, [1994–1995].

- Kazys Juozapaitis, g. 1927 m., fiksuota 1977 m. Eligijaus Juvencijaus Morkūno. Saugoma: Asmeninis Eligijaus Juvencijaus Morkūno rinkinys. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 362.
- Eugenija Simonavičienė (Šliūpaitė). Publikuota: Eugenija Simonavičienė (Šliūpaitė), „Anuo metu Biržiuose“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 1, Vilnius: Versmė, 2010, p. 368.
- Antanas Stankaitis, g. 1931 m., fiksuota 2005 m. Eligijaus Juvencijaus Morkūno. Saugoma: Asmeninis Eligijaus Juvencijaus Morkūno rinkinys. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 363.

Brėžiniai, planai, schemas:

- 1932 m., aut. Felicijonas Liausas, [pastato brėžinys, pjūvis, aukštų planai, teritorijos planas]. Saugoma: LCVA, f. 388, ap. 2a, b. 2608. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 362; „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, sch. nr. 7, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1993 m., aut. M. Aidukaitė, [kultūros paveldo objekto teritorijos planas]. Saugoma: KPC PB.
- 1994 m., aut. Eligijus Juvencijus Morkūnas, [pastato pjūvis, aukštų planai]. Publikuota: *Kultūros vertybės pagrindinis dosjė*: [S37. Vėjo malūnas. Biržių k. Šiaulių rj.], [par. Ona Stasiukaitienė], Kultūros paveldo centras, [1994–1995]; „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, sch. nr. 1–6, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.

Nuotraukos, fotofiksacija:

- Apie 1939 m., aut. nežinomas. Saugoma: Asmeninis D. Kundrotienės (Kvedaraitės) rinkinys. Publikuota: Eligijus Juvencijus Morkūnas, „Malūnai Gruzdžių apylinkėse XIX a.–XX a. pirmojoje pusėje“, in: *Gruzdžiai* (serija: *Lietuvos valsčiai*, t. 17), d. 2, Vilnius: Versmė, 2010, p. 363.
- 1958 m., aut. Vacys Milius. Saugoma: LII RF, neg. nr. 7850, 7851. Publikuota: „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 1–2, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1981 m., aut. Anatolijus Andrejevas. Publikuota: A. Andrejevas, E. Morkūnas, *Technikos paminklai Lietuvoje: vėjo malūnai*, Vilnius: Mokslas, 1982, p. 163, pav. 114.
- 1991 m., aut. Indrė Kačinskaitė. Publikuota: „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 3, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 1993 m., aut. nežinomas. Publikuota: *Kultūros vertybės pagrindinis dosjė*: [S37. Vėjo malūnas. Biržių k. Šiaulių rj.], [par. Ona Stasiukaitienė], Kultūros paveldo centras, [1994–1995], il. nr. 2–6.
- 1994 m., aut. Eligijus Juvencijus Morkūnas. Publikuota: *Kultūros vertybės pagrindinis dosjė*: [S37. Vėjo malūnas. Biržių k. Šiaulių rj.], [par. Ona Stasiukaitienė], Kultūros paveldo centras, [1994–1995], il. nr. 7–8.
- 1995 m., aut. Jonas Kaučikas. Saugoma: KPD ŠS. Publikuota: *Kultūros vertybės pagrindinis dosjė*: [S37. Vėjo malūnas. Biržių k. Šiaulių rj.], [par. Ona Stasiukaitienė], Kultūros paveldo centras, [1994–1995], il. nr. 1; „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, ikonogr. nr. 4–5, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 2007 m., aut. Laura Prascevičiūtė. Saugoma: KPD ŠS. Publikuota: „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, nuotr. nr. 1, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.

- 2009 m., aut. Zenonas Baubonis. Saugoma: Asmeninis Zenono Baubonio rinkinys. Publikuota: „Biržiai“, in: *Lietuvos malūnai*, prieiga internetu: www.malunai.lt/malunas.php?malunas_id=107, žiūrėta: 2020 12 08.
- 2010 m., aut. Zenonas Stundžia. Saugoma: KPD ŠS. Publikuota: „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, nuotr. nr. 2–3, 13, 14, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.
- 2012 m., aut. Laura Prasevičiūtė. Saugoma: KPD ŠS. Publikuota: „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, nuotr. nr. 4–12, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.

Dailės kūriniai:

- 1976 m., Antanas Krištopaitis, „Biržiai (Šiupyliai–Kuršėnai kelyje). 1976.X.23“. Saugoma: LLBM, nr. M 9733; ŠAM, nr. D–T 1398. Publikuota: [Antanas Krištopaitis], *Lietuvos malūnai Antano Krištopaičio akvarelėse*: [albumas], [Vilnius]: Maldžio fondas, 2007, p. 35; „Paveikslas. „Vėjo malūnas“. Biržių k. (Šiaulių r.) 1976 m.“, in: *Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema*, prieiga internetu: www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/110000014682936?s_id=CHPMbNTf8F3wBt1i&s_ind=11&valuable_type=EKSPONATAS, žiūrėta: 2020 12 08; „Biržių vėjo malūnas“, in: *Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema*, prieiga internetu: www.limis.lt/greita-paieska/perziura/-/exhibit/preview/126933968?s_id=C9jSXZD3QsESllcj&s_ind=5&valuable_type=EKSPONATAS, žiūrėta: 2020 12 08.

Paveldosauginiai dokumentai:

- *Kultūros vertybės pagrindinis dosjė*: [S37. Vėjo malūnas. Biržių k. Šiaulių r.], [par. Ona Stasiukaitienė], Kultūros paveldo centras, [1994–1995]. Saugoma: KPC PB; KPD ŠS.
- „Biržių vėjo malūnas“: [u. k. 2322], in: *Kultūros vertybių registras*, prieiga internetu: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/4dc5b19f-646b-4193-a83a-2c32361f5da5>, žiūrėta: 2020 12 08.

Parengta duomenų bazei „Lietuvos malūnai“ / www.malunai.lt

Parengė Salvijus Kulevičius
salvijus.kulevicius@if.vu.lt
 Atnaujinta 2020 12 31